

Ed.

191. Frumvarp til laga

[153. mál]

um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að fullgilda fyrir Íslands hönd samning milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um gagnkvæma aðstoð í tollamálum.

(Lagt fyrir Alþingi á 103. löggjafarþingi 1980.)

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að fullgilda fyrir Íslands hönd samning milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um gagnkvæma aðstoð í tollamálum. Samningurinn er prentaður sem fylgiskjal með lögum þessum.

2. gr.

Þegar samningurinn hefur öðlast gildi að því er Ísland varðar skulu ákvæði hans hafa lagagildi hér á landi.

3. gr.

Fjármálaráðherra setur nánari reglur um framkvæmd laga þessara.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er lagt fyrir Alþingi til þess að afla heimildar fyrir ríkisstjórnina til fullgildingar á samningi milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um gagnkvæma aðstoð í tollamálum svo og að veita ákvæðum samningsins lagagildi hér á landi.

Fyrir rúmum tuttugu árum var tekið upp náið samstarf milli Norðurlandanna um tollamálefni. Samstarfi þessu hefur verið stjórnað af tollstjórnnum landanna, Norræna tollasamvinnuráðinu (NTR), og hefur stofnskrá þess hlotið staðfestingu ríkisstjórna landanna, að því er Ísland varðar með bréfi fjármálaráðherra 4. ágúst 1960 og aftur 26. september 1975. Hlutverki ráðsins er lýst í stofnskránni og tekur það til allra þátta tollamálefna, bæði norræna og alþjóðlegra. Samstarfið er talið hafa gefist allvel og hefur haft í för með sér talsverðan árangur bæði almennt og í einstökum málefnum.

Á fundi ráðsins í Moss í Noregi 1977 var frekari formfesting á þessu samstarfi rædd. Á þeim fundi var skipuð sérfræðinganefnd til að semja uppkast að samningi sem leggja skyldi fyrir næsta fund ráðsins. Sá fundur var haldinn í Helsingfors í september 1979 og var uppkast

nefndarinnar samþykkt þar með minni háttar breytingum. Hefur síðan verið unnið að þýðingum samningsins á öll norðurlandamálin og jafnframt samdar framkvæmdareglur til nánari útfærslu samningsins. Samningurinn öðlast gildi þremur mánuðum eftir að öll Norðurlöndin hafa fullgilt hann. Gert er ráð fyrir gildistöku framkvæmdareglanna á sama tíma.

Aðstoð sú sem í samningnum felst er þrens konar, þ. e.:

- a. Aðstoð við framkvæmd tollalaga almennt, þ. e. álagningu tolla og annarra inn- og útflutningsgjalda svo og að haldnar séu reglur um inn- og útflutning.
- b. Innheimta tolla og annarra gjalda.
- c. Aðstoð til að koma í veg fyrir, rannsaka og upplýsa brot á tollalöggjöfinni.

Samningurinn tekur til tolla og annarra opinberra gjalda sem ákvörðuð eru af tollyfirvöldum.

Samvinnu þessa verður að telja eðlilegt framhald þess samstarfs sem stofnað hefur verið til, m. a. með ályktun Tollasamvinnuráðsins í Brussel frá 5. desember 1953 um gagnkvæma aðstoð tollyfirvalda til að koma í veg fyrir smygl. Ísland gerðist aðili að Tollasamvinnuráðinu árið 1971 og aðili að fyrrnefndri ályktun frá 1. maí 1973. Af hálfu Tollasamvinnuráðsins hefur síðan verið samþykktur nýr texti að alþjóðasamþykkt um gagnkvæma aðstoð tollyfirvalda aðildarríkjanna til að koma í veg fyrir brot á tollalögum, rannsaka þau og sækja til saka fyrir þau (International Convention on Mutual Administrative Assistance for the Prevention, Investigation and Repression of Customs Offences). Samþykkt þessi var undirrituð af Íslands hálfu hinn 29. júní 1978 með fyrirvara um staðfestingu.

Auk þeirrar fjölþjóðlegu samvinnu um tollamál sem Ísland hefur tekið þátt í hafa íslensk tollyfirvöld hin síðari ár haft mikilsverða óformlega samvinnu við tollyfirvöld einstakra ríkja til að tryggja rétta álagningu tolla og annarra inn- og útflutningsgjalda svo og að tollalöggjöf sé að öðru leyti virt. Að því er varðar samvinnu Íslands og Sambandslýðveldisins Þýskalands hefur nú verið komið á formlegum samskiptum á þessu sviði með samningi milli landanna frá 11. október 1977. Samningnum var veitt lagagildi hér á landi með lögum nr. 44 frá 10. maí 1978 og tók hann gildi hinn 11. október sama ár, sbr. auglýsingu í Stjórnartíðindum, C-deild, nr. 9/1978. Hliðstæður samningur milli Íslands og Póllands um samstarf og gagnkvæma aðstoð í tollamálum var undirritaður hinn 24. október sl. og tekur hann gildi 29. desember nk.

Aukin samskipti þjóða kalla óhjákvæmilega á ýmiss konar eftirlit með vöru- og farþegaflutningum á milli landa, eftirlit sem eðli málsins samkvæmt getur ekki orðið fullkomlega virkt nema tryggð sé samvinna milli tollyfirvalda viðkomandi landa. Um slíka samvinnu er rétt að settar séu reglur þar sem kveðið sé á um réttindi og skyldur aðila. Eins og fram kemur hér að framan hafa Norðurlöndin orðið ásátt um einstök ákvæði slíks samnings um gagnkvæma aðstoð í tollamálum og er frumvarp þetta lagt fram til að afla heimildar til fullgildingar á samningnum og veita einstökum ákvæðum hans lagagildi hér á landi.

Fylgiskjal.

SAMNINGUR

milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um
gagnkvæma aðstoð í tollamálum.

**RÍKISSTJÓRNIR ÍSLANDS, DANMERKUR, FINNLANDS, NOREGS og
SVÍÞJÓÐAR**

sem óska eftir að gera samning um samvinnu milli tollstjórna sinna til að tryggja rétta framkvæmd tollalöggjafarinnar og til að vinna gegn brotum á tollalöggjöfinni eru með vísan til tilmæla tollasamvinnuráðsins í Brussel frá 5. desember 1953 um gagnkvæma aðstoð stjórnvalda, samþykktanna fyrir Norræna tollasamvinnuráðið frá 2. apríl 1975 og samstarfssamnings frá 23. mars 1962 milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar sammála um eftirfarandi:

1. gr.

Skilgreiningar

1. „Ríki“ táknar í samningi þessum eitt af samningsríkjunum.
2. „Tollalöggjöf“ táknar í samningi þessum þau lagaákvæði og stjórnvaldsfyrirmæli um tolla, skatta og önnur gjöld, endurgreiðslu eða bönn, takmarkanir og eftirlit að því er varðar innflutning, útflutning eða gegnumflutning vara — þar á meðal heilbrigðis- og öryggisreglur og greiðslur.
3. „Tollstjórn“ táknar í samningi þessum ædstu tollstjórnvöld ríkjanna og samkvæmt sérstöku umboði lægra sett yfirvöld þeirra.

2. gr.

Gildissvið

1. Ríkin eru ásátt um að veita hvert öðru gagnkvæma aðstoð með fulltingi tollstjórnanna í samræmi við ákvæði þessa samnings
 - a) til þess að tryggja rétta framkvæmd tollalöggjafar þeirra,
 - b) til þess að koma í veg fyrir, rannsaka og sækja til saka fyrir brot á tollalöggjöf þeirra,
 - c) til fullnustu á kröfum og birtinga vegna framkvæmdar tollalöggjafarinnar.
2. Aðstoð samkvæmt samningi þessum er veitt í samræmi við lög þess ríkis sem tilmælum er beint til og innan valdsviðs og úrræða tollstjórnar.

3. gr.

Eftirlit með einstaklingum og flutningatækjum

Tollstjórnir skulu óumbeðið eða samkvæmt tilmælum hafa sérstakt eftirlit m. a. með eftirfarandi:

1. Einstaklingum sem þekktir eru fyrir eða grunaðir um brot á tollalöggjöf annars ríkis.
2. Flutningatækjum sem grunur leikur á að séu notuð við brot á tollalöggjöf annars ríkis.

4. gr.

Veiting upplýsinga

Tollstjórnir skulu láta hver annarri í té:

1. Óumbeðið eða að fengnum tilmælum allar tiltækar upplýsingar um
 - a) verknað sem grunur leikur á að leiða muni til brota á tollalöggjöf annars ríkis,

- b) einstaklinga sem þekktir eru fyrir eða grunaðir um brot á tollalöggjöf annars ríkis,
 - c) flutningatæki sem grunur leikur á að séu notuð til brota á tollalöggjöf annars ríkis,
 - d) nýjan búnað eða aðferðir til brota á tollalöggjöf,
 - e) vörur sem vitað er að fluttar eru ólöglega,
 - f) atvik að öðru leyti sem þýðingu hafa varðandi brot á tollalöggjöf.
2. Að fengnum tilmælum allar tiltækar upplýsingar um vöruflutning sem er að finna í aðflutningsskýrslum, yfirlýsingum, upprunaskírteinum, vörureikningum og öðrum skjölum eða í samsvarandi efni unnu í skýrsluvélum.
3. Að fengnum tilmælum öll tiltæk skjöl sem útbúin eru í sambandi við tollmeðferð vara í öðru ríki og tollstjórn þarf á að halda, t. d. til staðfestingar á því
- a) að vörur sem veitt er ívilnandi tollmeðferð við útflutning til annars ríkis uppfylli sett skilyrði,
 - b) að vörur sem innfluttar eru til eins ríkis séu útfluttar löglega frá öðru ríki,
 - c) að vörur sem útfluttar eru frá einu ríki séu löglega innfluttar til annars ríkis.

5. gr.

Rannsóknir

1. Tollstjórn sem fær tilmæli um aðstoð framkvæmir nauðsynlegar rannsóknir til þess að verða við tilmælunum. Niðurstöður skal láta í té þeirri tollstjórn sem aðstoðar hefur beiðst.
2. Tollstjórnir geta í einstaka tilvikum samið svo um að embættismenn sem vinna að máli sem snertir tvö eða fleiri ríki séu viðstaddir rannsókn og aðra meðferð máls á landsvæði annars ríkis, enda brjóti það eigi í bága við landslög.

6. gr.

Form og efni tilmæla um aðstoð

1. Tilmæli skal setja fram skriflega. Skjöl þau sem nauðsynleg eru til að unnt sé að verða við tilmælum, þar á meðal stjórnvaldsfyrirmæli eða ákvörðun þar til bærra yfirvalda sem skjöl eru byggð á, má senda í frumriti eða staðfestu ljós- eða afriti.
2. Í brýnum tilvikum má setja fram tilmæli munnlega eða í síma, og staðfesta skriflega ef nauðsyn ber til.

7. gr.

Notkun upplýsinga og skjala

1. Upplýsingar og skjöl sem fengist hafa samkvæmt ákvæðum þessa samnings má nota sem sönnunargögn í samræmi við markmið samningsins og innan gildissviða hans.
2. Sé óskað að nota upplýsingar og skjöl í öðrum tilgangi en þau voru fengin, ber að afla skýlauss samþykkis þeirrar tollstjórnar sem lét þau í té.
3. Upplýsingar, skjöl o. fl. skal að öðru leyti fara með sem trúnaðarmál í því ríki sem veitt hefur þeim viðtöku.

8. gr.

Undantekningar frá aðstoðarskyldu

1. Verði talið að það gæti skaðað sjálfstæði, öryggi, almenna réttarskipan (ordre public) eða aðra veigamikla hagsmuni ríkis að verða við tilmælum um aðstoð sem til þess er beint getur tollstjórn viðkomandi ríkis að einhverju eða öllu leyti neitað að veita aðstoð eða gert hana háða því að ákveðnum skilyrðum eða kröfum verði fullnægt.
2. Sé eigi fært að verða við tilmælum um aðstoð skal ríki því sem beiðst hefur aðstoðar tilkynnt án tafar um ákvörðunina og forsendur hennar.

9. gr.

Birting

1. Birting samkvæmt samningi þessum skal fara fram með sama hætti og gildir um hliðstæðar birtingar samkvæmt lögum eða venju í því ríki sem óskað er eftir að annist birtinguna. Tilmæli um birtingu skjals skulu hafa að geyma stutta lýsingu á efni skjalsins.
2. Að ósk þess ríkis sem birtingar beiðist getur birting farið fram í sérstöku formi, enda sé það í samræmi við löggjöf þess ríkis þar sem birting skal fara fram.
3. Sem sönnun fyrir birtingu skal gilda annað hvort dagsett og staðfest viðurkenning móttakanda birtingar eða sönnun frá viðkomandi yfirvaldi í því ríki þar sem óskað er eftir að birting fari fram sem sýni form og tíma birtingarinnar.

10. gr.

Innheimta

1. Tollstjórn skal að fengnum tilmælum veita aðstoð við innheimtu krafna annars ríkis í sambandi við framkvæmd tollalöggjafar.
2. Tilmæli um aðstoð við innheimtu kröfu verða eingöngu borin fram ef krafan verður eigi innheimt án mikilla vandkvæða í því ríki sem aðstoðar beiðist. Krafan skal jafnframt nema nánar ákveðinni lágmarksfjárhæð.
3. Tilmælum um innheimtu skal fylgja eftirrit aðfararheimildar ásamt vottorði frá þar til bær yfirvaldi um að heimildin sem tilmælin byggjast á sé aðfararhæf.
4. Krafa sem aðfararhæf er í því ríki sem aðstoðar beiðist skal talin aðfararhæf í ríki sem tilmælum er beint til. Um framkvæmd innheimtuaðstoðar skulu gilda fyrningarreglur um innheimtu hliðstæðra krafna samkvæmt löggjöf þess ríkis sem tilmælum um aðstoð er beint til.
5. Í tilmælunum skal upplýsa hvenær krafan fyrnist að fullu eða að hluta samkvæmt löggjöf þess ríkis sem aðstoðar beiðist.
6. Innheimta skal eiga sér stað í mynt þess ríkis sem tilmælum er beint til samkvæmt opinberri gengisskráningu þann dag sem tilmælum er veitt viðtaka.
7. Innheimtu kröfu annars ríkis skal framkvæma á sama hátt og innheimtu hliðstæðrar kröfu í ríki því sem tilmælum er beint til.
8. Við mótmælum gegn innheimtu samkvæmt samningi þessum skulu þar til bær yfirvöld í því ríki sem tilmælum er beint til bregðast samkvæmt lögum þess ríkis.
9. Um kröfur sem innheimta skal samkvæmt samningi þessum gildir eigi sérstakur forgangsréttur sem gildir um hliðstæðar kröfur í því ríki sem tilmælum er beint til.
10. Í málum um innheimtu krafna samkvæmt þessum samningi verður hvorki hafin lögsókn við annan dómstól en stjórnarsýsludómstól né krafist gjaldþrotaskipta í því ríki sem tilmælum er beint til, nema þar til bær yfirvöld í viðkomandi ríkjum séu um það sammála.
11. Falli krafan niður eða verði breytingar á kröfunni skal svo fljótt sem verða má tilkynna það yfirvaldi því sem tilmælum er beint til.

11. gr.

Greiðslufyrirkomulag, frávísun og yfirlýsing

1. Tollstjórn í því ríki sem tilmælum er beint til tekur ákvarðanir um að leyfa afborgunar-fyrirkomulag og veita greiðslufrest.
2. Reynist eigi unnt að innheimta kröfu skal endursenda tilmælin ásamt yfirlýsingu um ástæður þess svo og fyrirliggjandi skjöl um málið til tollstjórnar í því ríki sem aðstoðar hefur beiðst.

3. Innheimtar fjárhæðir skal yfirfæra til tollstjórnar í því ríki sem tilmælum er beint til. Undanþegin yfirfærslu eru gjöld og kostnaður sem skylt er að krefja um samkvæmt löggjöf í því ríki sem tilmælum er beint til.

12. gr.

Kostnaður

Útgjöld sem stofnað er til vegna meðferðar á tilmælum í samræmi við þennan samning skulu eigi endurgreidd af því ríki sem tilmælum er beint til. Undanþegnar þessu eru greiðslur til sérfræðinga.

13. gr.

Framkvæmd samningsins

Tollstjórnirnar skulu gera nauðsynlegar ráðstafanir og setja nánari reglur um framkvæmd samningsins.

14. gr.

Gildissvið

Samningi þessum skal eigi beita að því er Danmörku varðar: í Færeyjum og á Grænlandi; að því er Noreg varðar: á Svalbarða og Jan Mayen svo og norskum landssvæðum utan Evrópu.

15. gr.

Fullgilding, gildistaka og uppsögn

1. Samning þennan skal fullgilda. Fullgildingarskjölin skulu afhent norska utanríkisráðuneytinu til vörslu. Staðfest endurrit skal norska utanríkisráðuneytið láta ríkisstjórnnum annarra ríkja í té.
2. Samningurinn öðlast gildi þremur mánuðum eftir þann dag er fullgildingarskjöl allra ríkjanna hafa verið afhent til vörslu.
3. Óski eitthvert ríkjanna að segja samningnum upp skal skrifleg tilkynning um það afhent norsku ríkisstjórninni sem þegar skal tilkynna það öðrum ríkjum svo og dag þann sem tilkynning er móttækin. Uppsögnin gildir einungis gagnvart því ríki sem gert hefur ráðstafanir í þá átt og tekur gildi sex mánuðum eftir dag þann sem norska ríkisstjórnin tekur á móti tilkynningu um uppsögnina.